

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 30 mars 1909 k. 11 f. m.

*Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4,
i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Ko-
nungen i fråga om förvärfvande åt staten af magnesit-
fältet vid Tarrekaise.*

Till utskottet har hänvisats en af herr Hägglund väckt motion n:o 56, hvaruti motionären hemställer, »att Riksdagen aflåter en skrifvelse till Kungl. Maj:t med framställning om, att Kungl. Maj:t benäget ville verkställa undersökning och utredning angående malmfältets mäktighet vid Tarrekaise, samt underhandla om detsammias förvärf för statens räkning och till Riksdagen inkomma med det förslag i frågan, hvartill denna utredning och underhandling kunna föranleda».

Till stöd för motionen framhålles hufvudsakligen magnesitens alltmära tilltagande användning såsom eldfast material i järn- och kopparindustriens ugnar, samt den f. n. ringa tillgången af detta material, hvaraf enligt motionären endast skulle finnas tvenne större kända fyndigheter vid Tarrekaise i Norrbotten och Veitsch i Österrike, å hvilken sistnämnda fyndort tillgången dock på sista tiden enligt motionären »synes blifvit hårdt medtagen, enär exporten af magnesit därifrån icke kunnat nämnvärdt ökas, ehuru efterfrågan är från år blifvit allt större». Motionären påpekar vidare betydelsen för stat, kommun och den ifrågasatta inlandsbanan af att icke blott brytningen och skrädningen af magnesiten, beräknade omfatta 150,000 à 300,000 ton årligen, utan äfven bränningen och förädlingen däraf må äga rum i Sverige, samt af »att staten — och icke den enskilda — må kunna hålla sin hand öfver att med ifrågavarande fyndig-

heter förfares på sådant sätt, att vårt land och folk af denna nationalrikedom erhåller det mesta möjliga».

Historik. Utskottet har varit i tillfälle i ärendet inhämta följande upplysningar. Sedan statsgeologen d:r Svenonius 1892 vid Tarrekaise funnit några flyttblock af, såsom han förmodade och sedermera vid kemisk undersökning konstaterades, magnesit, anbefalldes genom nådig skifvelse af den 31 maj 1895 Sveriges geologiska undersökning att låta verkställa närmare utredning argående där gjorda magnesitfynd, och resulterade den rekognoscering, som under Svenonii ledning på grund häraf sommaren 1895 ägde rum, i upptäckten af de egentliga magnesitförekomsterna vid Tarrekaise.

Denna upptäckt hade till följd en ganska liflig verksamhet från enskildas sida i hopp om dels att åtkomma redan kända fyndigheter, dels göra nya fynd. Sålunda inmutades hösten 1897 Tarrekaiseförekomsterna af löjtnanten Sandeberg på *järnmalm*, som där ofta förekommer såväl inom som i närheten af magnesiten. Den senare var nämligen då ej ännu inmutningsbar. Likaledes gjordes under de följande åren dylika inmutningar af en mängd olika personer för att åtkomma förmodad eller verklig magnesit.

Bland ifrågavarande inmutningar märkas de af nybyggaren Erik Holmbom verkställda och till ett Luleåkonsortium sålda i närheten af Tarrekaise belägna, vid Koskaivo och Rakaspakte, det sistnämnda fältet med af Svenonius beräknad tillgång af 45,000 å 50,000 ton magnesit. Vidare må antecknas Moskatkajse magnesitfält, helt nära Tarrekaise, i nordvästlig riktning; hvars tillgångar Svenonius antog ungefär lika stora med Tarrekaises. Sistnämnda fälts utmål ägas af Höganäs-Billesholms aktiebolag.

Sedan magnesit genom lagen af den 5 juli 1901 angående ändring af grufvestadgans §§ 1 och 8 blifvit inmutningsbar, inmutades förutnämnda Tarrekaisefält samma år på magnesit för kronans räkning tillika med ett antal andra fyndigheter af samma mineral inom Norrbottens läns kronomarker.

Järnmalmsinmutningarna å Tarrekaise öfvergingo emellertid till ett konsortium, och då detta på grund af sedan gammalt gällande lagbestämmelser fann sig icke kunna för försäljning tillgodogöra sig magnesiten, under det kronan å andra sidan ej heller, så länge konsortiets inmutningar och därpå grundade utmål vederbörligen försvarades, hade möjlighet bearbeta fyndigheterna, ingick konsortiet 1902 till Kungl. Maj:t med förslag om att till kronan öfverlåta sin rätt på grund af bekomna mutsedlar, mot det att åt detsamma eller genom detsamma bildadt aktiebolag skulle under vissa föreslagna villkor på 50 år upplåtas arrenderätten till fyndig-

heterna äfvensom till några i närheten af kronan verkställda magnesit-inmutningar.

På grund af denna framställning förelade Kungl. Maj:t, sedan vederbörande myndigheter hörts, 1903 års Riksdag proposition, som af Riksdagen bifölls, angående arrendeafstal för fyndigheterna ifråga.

Det af Kungl. Maj:t och kronan på grund häraf för magnesitaktiebolaget Tarrekaise, som trädte i konsortiets ställe, upprättade arrandekontrakt af den 26 mars 1904 omfattade ej mindre järnmalmsinmutningarna n:is 2931 Jägaren, 2932 Bruden, 2937 Haren och 2939 Orren jämte härför lagda utmål, hvilka inmutningar och utmål tillika med de gruf-förvaltaren A. Andersson tilldelade kontrakten rörande arrendet af kronans jordägareandel i samma fyndigheter öfverlåtits till kronan, utan äfven kronans egna magnesit-inmutningar Paturkårso n:is 1 och 5 samt Hildo.

Ur arrendekontraktets bestämmelser må följande i sammandrag anföras:

a) För fyndigheternas fullständiga undersökning och för andra förarbeten m. m. beräknas en tid af 5 år från och med 1904, hvarunder årligen för dessa arbeten skall nedläggas en summa af minst 8,000 kr., däraf minst 5,000 kr. i verkliga arbetskostnader.

b) Arbetsperioden skall omfatta en tid af 45 år, räknadt från undersökningsperiodens utgång. Därest arrendatorn skulle finna, att fyndigheterna icke kunna fördelaktigt tillgodogöras, äger arrendatorn uppsäga kontraktet att upphöra ett år efter uppsägningen.

c) Kungl. Maj:t upplåter till arrendatorns begagnande under arrendetiden i närheten af fyndigheterna befintlig obegagnad vattenkraft jämte mark för anläggning af vägar, verkstäder, administrations- och arbetarebostäder, samt för kraftledning, däribland linbanelledning till Riksgränsen eller järnväg inom landet, allt mot särskild afgift och på af Kungl. Maj:t bestämda villkor.

d) Till kronan erlägges en afguld af en krona per ton från orten afsänd eller där tillgodogjord magnesit, sådan den efter anrikning befundes, dock minst 10,000 kr. per år.

e) Andra inmutningsbara ämnen än magnesit, som af arrendatorn brytas, äger han sig tillgodogöra utan särskild afgift.

f) Underlåter arrendatorn att behörigen fullgöra arrendevillkoren, är arrenderätten förverkad och arrendatorn skyldig frånträda arrendet sex månader därefter.

g) Under arrendetiden må arrendet eller delaktighet däri icke af annan öfvertagas med mindre Kungl. Maj:t därtill gifvit tillstånd. Ändring uti den i bolagsordningen för magnesiaktiebolaget meddelade bestämmelsen, att styrelsen skall uteslutande bestå af i Sverige bosatta svenska män och

att denna föreskrift skall i tryck återgifvas på samtliga aktiebrefven, medför arrenderättens förlust

På framställning af bolaget till Kungl. Maj:t och i enlighet med däraf föranledd proposition till förlidets års Riksdag, lämnades bolaget det medgifvandet, att med arbetsperiodens inträdande finge anstå till ingången af år 1914 eller, där arrendatorn skulle vara i tillfälle att tidigare öfvergå till effektivt arbete, till början af året näst efter det, då arrendatorn därom gjort skriftlig anmälan, under iakttagande af att från den tid af 45 år, som arbetsperioden enligt öfverenskommelsen omfattar, skall afräknas den tid, som komme att förflyta från 1908 års utgång till det år, hvarunder arbetsperioden tager sin början.

Det var förnämligast efter uppfinningen af den basiska och fosforerande stålberedningsmetoden, som magnesiten i senare delen af förra århundradet erhöll sin nuvarande betydelse för järnhandteringen, i det att bränd magnesit dels i krossad form och dels som tegel användes till infodring af de ugnar, hvaruti den basiska götmetallen tillverkas och är för detta ändamål hittills öfverträffad, dels genom dess förmåga att motstå inverkan af basiska slagger, nödvändiga i denna metod, och dels dess eldhårdighet äfven vid högsta temperaturen. Magnesiten har visserligen för sagda ändamål en medtäflare i den vida allmännare förekommande dolomiten, men den senare är till varaktigheten och med hänsyn till svårigheten att i brändt tillstånd längre tid utan försämring kunna förvaras så betydligt underlägsen att endast dess afsevärdt billigare pris torde föranleda dess användning vid sidan af magnesiten.

Äfven vid koppartillverkningen och den kemiska industrien har magnesiten kommit till användning.

För elektriska järnframställningsmetoder, hvilka kräfva en hög temperatur, torde magnesiten slutligen komma att spela en mycket viktig roll och då vårt land såväl har stora tillgångar på fosforhaltig malm, som ock åtskilliga förutsättningar för elektrisk järnframställning, så kan onekligen i framtiden tänkas ett afsevärdt ökad behof af magnesit för vår järnhandtering. För närvarande är emellertid ej detta behof särdeles stort och har af personer med kännedom om denna marknad skattats till inalles omkring 1,000 ton eller därunder bränd vara och tegel.

*Geologiska
undersökningens
rapport.*

Af Sveriges geologiska undersökning har utskottet sökt och erhållit upplysningar angående storleken af nu kända magnesitförekomster, äfvensom beträffande magnesitens marknadsvärde.

Enligt dessa upplysningar förekommer den anhopad i brytvärd mängd i följande länder, uppräknade efter storleken af deras nuvarande bidrag

till världsproduktionen: Österrike, Grekland, Ungern, Tyskland, Kalifornien, Norge och Indien. Dessutom omtalas från följande länder magnesitförekomster, hvilka delvis varit och möjligen ännu äro föremål för någon bearbetning: Transvaal, Ryssland, Italien, Serbien, Mexiko, Kanada, New Syd-Wales och Nya Kaledonien.

Antalet i litteraturen omnämnda magnesitförekomster i Österrike är öfver ett tjugotal, de flesta belagna i Steiermark, samt en mindre del i Nieder-Österreich och Kärnthen. Tillgångarna äro ansenliga, hvarom man får en föreställning, då man besinnar att magnesitstockarna variera i mäktighet mellan 8 och 100 meter. Lejonparten magnesit leverera brotten å Sattlerkogeln vid Veitsch med en area af c:a 200,000 kvadratmeter och 175 meters maximimäktighet. Professor Höfer gjorde år 1899 en uppskattning af de magnesitkvantiteter, som då stodo att utvinna, och fann, att ofvanför första etagen var blottlagd en kvantitet af c:a 31,000,000 ton, sedan afdrag skett för kvarts- och andra skifferinlagringar, och under samma nivå funnos ytterligare »några millioner ton». I samma bolag tillhöriga Greithauer skattades mängden användbar magnesit till c:a 620,000 ton. Höfer beräknar tillgångarna vid Veitsch tillräckliga för 150 år med dåvarande brytning (1903) och 100 år med progressivt tilltagande produktion.

År 1907 anträffades enligt uppgift betydande, till flera millioner ton beräknade magnesit tillgångar i Millstätteralperna, äfven i Österrike, för hvilkas tillgodogörande bildats ett bolag af hufvudsakligen engelska och tyska intressenter.

I Grekland förekommer magnesit på flera ställen, af hvilka de på Eubea äro de viktigaste. Eubea-magnesiten anses för den renaste i hela världen. Ensamt hufvudgången beräknas innehålla flera millioner ton, men då stora massor uppträda äfven å andra delar af ön och äfven på det närliggande fastlandet, hvarest mäktigheten uppgifves till 100 meter, så inses att tillgångarna äro mycket betydande. De Eubeiska magnesitförekomsterna arbetas af tvenne bolag med ett aktiekapital af tillsammans 16,200,000 kronor.

I Ungarn arbetas för närvarande tvenne magnesitbrott, belägna i Karpaterna. Om tillgångarnes storlek saknas dock uppgifter, men de anses betydande med en del stockar af icke mindre än 80 meters mäktighet.

I Kalifornien finnes en mångfald magnesitförekomster, men då frakten till de östra staterna, där den hufvudsakliga konsumtionen äger rum, ställer sig för dyr, hämtar Nordamerika sitt behof till allra största delen

från Europa. Äfven i Pennsylvanien och Arizona uppgifvas betydande tillgångar finnas.

I Schlesien brytes magnesit hufvudsakligen för kemiskt-tekniskt bruk, men om fyndigheternas storlek saknas underrättelse.

I närheten af Snarums järnvägsstation på 56 km. afstånd från Drammen bearbetas tvenne förekomster af »Norska Magnesit-Aktiebolaget» med säte i Helsingborg och med inbetalt uteslutande svenskt aktiekapital af 200,000 kronor. Den ena fyndighetens magnesitarea uppgifves till c:a 1,200 kvm. med 4 m. mäktighet i medeltal. Den andra har en sammanlagd blottad area af c:a 1,000 kvm. Dessutom äro ett par mindre förekomster kända i trakten. Magnesitverket driftsattes 1906 och är byggt för en tillverkning af 2,500 ton magnesitprodukter, motsvarande en brytning af 5,000 ton råmagnesit. Denna produktion är dock ännu ej uppnådd, men anläggningen är sådan, att den lätt kan fördubblas.

I Indien finnas betydliga förekomster, som dock hittills föga bearbetats.

Beträffande produktionen af magnesit föreligga följande uppgifter, angifvande densamma i ton; hvarvid är att märka, att af 2 ton råskrädd magnesit erhålles c:a 1 ton bränd.

År	Österrike		Grekland	Ungarn	Nordamerikas Förenta stater	Tyskland	Norge
	Bränd	Rå	Rå	*)	*)	?	Bränd
1906	C:a 99,000		64,424	för närvarande	4,032		beräknas f. n.
1905	92,359		43,498	25,000 à 30,000	3,933		till c:a 2,500
1904	53,781		44,828		2,850		
1903	69,058		25,657		1,361		
1902	53,467		27,103		2,830		
1896	C:a 21,000		(1897) 11,311		(1897) 1,143		
1886	128	2622	(1888) 300		—		

Konsumtionens stegring under senare år angifves redan af föregående tabell. Statistiken från Förenta staterna belyser den ytterligare, då den enligt »Mineral Industry» angifver densamma inom nämnda stater till: *)

*) Uppgift saknas, om siffrorna betyda bränd eller rå magnesit. Förmodligen afser uppgiften från Förenta staterna om konsumtionen summan af importerad bränd och rå magnesit, lagd till produktionen inom landet.

År 1906	94,428 ton,	värde	903,812 dollars,
» 1905	78,307 »	»	654,840 » ,
» 1904	41,554 »	»	296,126 » ,
» 1903	56,137 »	»	481,914 » ,
» 1902	56,616 »	»	394,583 » ,
» 1901	38,187 »	»	294,015 » ,
1900	31,073 »	»	235,491 » ,
» 1899	22,087 »	»	193,259 » ,
» 1898	17,302 »	»	153,205 » ,

Under 1907 hade importen stigit till 99,008 ton, värde 875,359 dollars; men uppgift å den inhemska produktionen för samma år saknas.

Rörande priserna per ton på världsmarknaden hafva nedanstående uppgifter ur »Mineral Industry» erhållits, hvilka hänföra sig till New-York eller annan amerikansk atlanterhamn.

År	Rå magnesit		Bränd magnesit	
	Dollars	Kronor	Dollars	Kronor
1909 Mars	8 — 10,	30—38,	26—35,	98—132
1907	5 — 6,	19—23,	17—25,	64—94
1905	c:a 6,	22—23,	c:a 15,50,	58
1904	5 — 7,	19—28,	15,50—17,	58—64
1903	5,50— 6,	21—23,	15,50—16,	58—60
1900	7 — 7,50,	26—28,	16,50,	62.

Priset i hamn på Eubea var 1907 pr ton rå magnesit 18,70 Rmk (= 16,40 kronor). Exporttull erlägges med 5 % af varans värde. Frakten till Hamburg uppgår till 13,60 Rmk (12 kronor). Till amerikansk atlanterhamn utgör den c:a 2,70—2,90 dollars (10—11 kronor).

I afseende å förekomsterna vid Tarrekaise meddelar Geologiska undersökningen följande med ledning af Dr. Svenonii 1902 afgifna rapport, äfvensom af de handlingar beträffande af Magnesitaktiebolaget Karrekaise under åren 1903—1907 utförda försöksarbeten, som bolaget på gjord framställning ställt till chefens för Geologiska undersökningen förfogande.

Utmålet	Genomskärningsarea		Måktighet.
	vinkelrätt mot stupningen.		
Hildo.....	C:a	200 kvm.....	4 à 5 m.
» Bruden	»	1100 »	5 à 11 m.
» Jägaren	»	400 »	3 à 6 m.
» Haren	»	250 »	5 m.

Utmålet Orren	C:a	500 kvm.....	{foregelbundet af och tilltagande.
» Paturkârso N:o 1	»	225 »	4,5 m.
» Paturkârso N:o 5	»	370 »	3 à 8 m.

Totala genomskärningsarean (vinkelrätt mot stupningen) af hittills påvisade magnesitlinser skulle sålunda uppgå till c:a 3,000 kvadratmeter och hvarje parallellt med stupningen afsänkt meter skulle lämna en kvantitet oskrädd magnesit af 3,000 kubm., motsvarande c:a 9,000 ton. Hur pass omfattande skrädning det brutna berget behöfver underkastas, är svårt bedöma, enär inga uppgifter därom föreligga, men sannolikheten talar för att procenthalten af ur det oskrädda berget utvunnen magnesit ej bör skattas högre än till 80 %. Den för hvarje sänkmeter erhållna kvantiteten skrädd magnesit skulle sålunda vara 7,200 ton.

Frågan om djupgåendet är omöjlig att på undersökningarnas nuvarande ståndpunkt afgöra, och man torde därför med hänsyn till de ofta förekommande afbrotten inom linserna, samt hvarje lins' relativt ringa utsträckning göra klokt i att vid ett försök till uppskattning af djupet vara ytterst försiktig. Större än 50 m. i medeltal torde detta ej, om man vill hålla sig på den säkra sidan, kunna räknas. Till detta djup (utmed fyndighetens stupningsriktning) beräknas på grund af ofvanstående den sannolika magnesittillgången inom ifrågavarande utmål till 360,000 ton skrädd råmagnesit. Som en jmförelse med denna siffra kan nämnas, att Dr Svenonius år 1902 uppskattade dessa tillgångar till c:a $\frac{1}{2}$ miljon ton oskrädd magnesit.

Den af bolaget beräknade årsbrytningen af 150,000 ton måste på grund af ofvanstående af hvarje opartisk fackman betecknas som omöjlig. En sådan brytning skulle förutsätta en årsafsänkning af c:a 20 m., hvilken siffra sällan torde förekomma ens där en regelbunden och samlad förekomst föreligger, än mindre vore möjlig i Tarrekaises spridda smålinser. I Bergslagens järngrufvor är årliga afsänkningen i medeltal 4—6 meter.

Ur det yttrande, hvarmed chefen för S. G. U. Professor J. G. Andersson beledsagar förestående af S. G. U:s malmgeolog, bergsingeniören F. Tegengren sammanförda och utarbetade meddelanden, må anföras följande.

Antagandet, att den berömda förekomsten vid Veitsch skulle vara hårdt medtagen, synes ej äga någon hållbar grund. Synnerligen betydande magnesitförekomster bearbetas också i Ungarn och Grekland och det förtjänar påpekas, att den grekiska magnesiten numera, tack vare de framsteg, som magnesitindustrien gjort under det senaste årtiondet, synes

ha fullt ut så högt värde som den från Steiermark härstammande. Äfven från en del andra länder omtalas betydande, om än föga kända magnesitförekomster, och det synes för närvarande ej vara skäl förmoda, att efterfrågan skulle vara större än tillgången på råmaterial.

Fyndigheternas ifråga sammanlagda kända genomskärningsarea vinkelrätt mot stupningen uppgår till c:a 3,000 kvm., och det torde på undersökningsarbetenas nuvarande ståndpunkt ej vara berättigadt att beräkna djupgåendet i stupningsriktningen till mer än 50 m. Det är möjligt, men ej på något sätt bevisadt, att fyndigheteruas djupgående är betydligt större än här antagits. Under alla förhållanden måste dock för närvarande den af grufförvaltaren Andersson gjorda uppskattningen af magnesitillgångarna (2 à 3 millioner ton) betecknas såsom synnerligen mycket för hög.

Äfven under förutsättning att den uppgifna tillgången af 2 à 3 miljoner ton vore säkert påvisad, skulle en årsbrytning af angifna dimensioner (enligt bolagets prospekt af år 1906 150,000 à 200,000 ton skradd magnesit) uttömma fyndigheten på c:a 10 år, hvilket ur statsekonomisk synpunkt ej kan betecknas som tillfredsställande. Med den reduktion af tillgångarna, som ofvan af geologen Tegengren blifvit vidtagen, är den af bolaget antagna årsbrytningen tydligtvis fullständigt orimlig.

På grund af hvad ofvan blifvit anfördt, torde framgå, att magnesitfyndigheterna vid Tarrekaise alls icke spela den betydande roll i jordens magnesitförråd, som af motionärerna tilldelats desamma. Tvärtom är Tarrekaise magnesitfält, i jämförelse med t. ex. de väldiga, samlade magnesitillgångarna i Steiermark, Ungarn och Grekland, ganska fattigt med små och spridda förekomster.

Så långt S. G. U:s rapport.

Angående utfraktsvägarna från Tarrekaise må nämnas, att afståndet till Kvikkjokks kapell är c:a $2\frac{1}{4}$ mil, därifrån öfver en rad af sex sjöar med mellanliggande forsar c:a $12\frac{1}{2}$ mil till Jokkmokks kyrkoby, där den s. k. inlandsbanan föreslagits gå fram, eller från Kvikkjokk öfver samma sjöar till Murjeks station på järnvägen Gellivare—Luleå 18 à 19 mil. Från Murjek till Luleå åter 12,3 mil. Beträffande utfartsvägarna öfver Norge angifvas de till c:a 10 mil till Sör-Foldenfjord, hvilken väg i bolagets prospekt framhålles såsom den lämpligaste af de båda norska, samt c:a 5 mil till Sulitelmalagets grufvor, hvarifrån trafikled finnes till Saltenfjord.

Såsom framgår af S. G. U:s utlåtande, äro de förutsättningar i afseende på såväl de utländska magnesitförekomsternas som Tarrekaisefyndigheternas storlek, hvarpå motionären stödt sin framställning, icke öfver-

*Utskottets
yttrande.*

ensstämmande med verkliga förhållandet. Antagligt är väl också, att ytterligare upptäckter af detta mineral, som först på senare tid i ekonomiskt hänseende uppmärksammats, skola äga rum i olika länder och världsdelar. Bolaget synes själf haft en känsla däraf, då det i sin inlaga till Kungl. Maj:t af den 28 mars förlidet år skrifver: »Svenska staten såsom ägare och bolaget såsom arrendator af magnesitfältet vid Tarrekaise hafva gemensamt intresse uti att bolagets magnesit kommer i bruk, innan sådan på andra, bättre belägna platser upptäcket».

I bolagets prospekt af år 1906 angifves, som det förefaller på goda grunder, att magnesiten bör brännas vid grufvorna, hvilket ock bekräftas af bolagets förut omnämnda underdåniga inlaga af den 28 mars förlidet år, hvadan motionärens farhågor, att brännugnarna komma att förläggas till Norge, synas vara ogrundade. Med den betydliga reducering af magnesitillgångarnas vid Tarrekaise förmodade storlek, som utredningen gifver vid handen, minskas för öfrigt väsentligt betydelsen för stat, kommun och inlandsbana af huru härmed blir förhållandet.

Om än magnesiten, såsom påpekats, intager en synnerligt hög, ja den högsta rangplatsen bland järnhandteringens eldfasta material, så kan dock med skäl betviflas, att den är för samma industri af så afgörande ekonomisk betydelse, att ett statens utomordentliga ingripande på sätt motionären föreslagit påkallas. Det står ju industrien själf öppet att söka träffa de aftal med grufarrendatorerna, som den må finna lämpliga.

Motionärens förslag går, såsom nämnts, ut på en skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om dels undersökning af »malmfältets märktighet vid Tarrekaise» och dels underhandling om detsammans förvärf för statens räkning. Då emellertid staten redan äger de i motionen berörda fyndigheterna, torde något förvärf af dem för statens räkning icke erfordras. Ej heller synes vare sig den ofvan lämnade utredningen eller några eljest tillkomna skäl tala för, att Riksdagen nu borde upprifva sitt år 1903 fattade beslut, att utarrendera fyndigheterna, på sätt då skedde.

Under sådant förhållande saknar ock utskottet anledning tillstyrka den föreslagna mera ingående undersökningen på statens bekostnad af magnesitillgångarna inom fältet, en undersökning, hvars kostnad och tidsutdräkt utskottet för öfrigt icke för närvarande sett sig i stånd att kunna ens närmelsevis beräkna.

Riksdagen 1907 ställde till Kungl. Maj:t:s förfogande medel för utredning rörande malmförekomster och tekniskt användbara bergarter kring inlandsbanan. Skulle vid den undersökning af Tarrekaise magnesitfält, som till följd häraf lärer komma att redan i sommar äga rum, anledning

mot förmodan yppa sig till vidare åtgärder i ärendet, så torde väl Kungl. Majt. därom föranstalta.

På grund af hvad ofvan anförts, får utskottet hemställa,

att herr Hägglunds motion icke måtte till någon
Första Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 mars 1909.

På utskottets vägnar:

A. J. JUHLIN.
